

Uitvoeringsprogramma **DUURZAAMHEID** **2021-2025**

Voorwoord wethouder.....	pagina	3
Inleiding.....	pagina	4
Thema's.....	pagina	5
Taak & rolverdeling.....	pagina	6
Ambities, doelstellingen en acties per thema.....	pagina	8
1. Energie.....	pagina	9
2. Afval en materialen.....	pagina	17
3. Klimaatadaptatie.....	pagina	18
4. Biodiversiteit.....	pagina	19
5. Eerlijkheid.....	pagina	20
Communicatie.....	pagina	21
Monitoring & bijsturing.....	pagina	23
Budgettering.....	pagina	26

Uitvoeringsprogramma DUURZAAMHEID 2021-2025

GEMEENTE EERSEL
DUURZAAM
DAT DOEN WE SAMEN

Voorwoord

Duurzaamheid. De een denkt bij duurzaamheid aan de energietransitie, de ander aan de plastic soep in de oceanen en weer een ander aan goede ontwikkelingskansen voor iedereen. Duurzaamheid is het maatschappelijk verantwoord inrichten van onze samenleving, zodat wordt voorzien in de behoeften van mens en milieu, nu en in de toekomst.

Onze huidige samenleving is niet duurzaam. Door een te hoge uitstoot van CO₂ verandert het klimaat, waar we nu al de gevolgen van merken zoals extreem weer, hogere temperaturen, toenemende droogte en een stijgende zeespiegel. Hetgeen op haar beurt weer ingrijpende gevolgen heeft voor mens en natuur. Menselijk gedrag heeft meer negatieve gevolgen, zoals de afname van biodiversiteit, groei van ongelijkheid, bodem- en watervervuiling en schaarste van grondstoffen, om er een aantal te noemen.

Het is aan ons samen om hier verandering aan te brengen en een goede toekomst voor ons en voor de volgende generaties veilig te stellen. Dit vraagt om regie, het goede voorbeeld geven en een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor overheid en inwoner. Er is weinig ruimte voor vrijblijvendheid, maar wel voor flexibiliteit en innovatie. Daarbij is het belangrijk om de juiste dingen te doen en de dingen juist te doen. Haalbaar en betaalbaar. In gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ieder met een eigen ambitie binnen zijn of haar mogelijkheden.

Sleutelwoord hierbij is besparing. Energie en grondstoffen die je niet gebruikt, hoeft je ten slotte ook niet te genereren. Dat begint klein en het adagium 'Een beter milieu begint bij jezelf' is nog altijd actueel. Dus hang je was buiten. Pak de fiets. Tegel eruit, groen erin. Scheid je afval. Isoleer je woning. Koop bewust.

Ook op grotere schaal moeten we onze verantwoordelijkheid nemen. Als gemeente hebben we hiervoor het fundament gelegd met het duurzaamheidsbeleid 2017-2025, door de ambities op vijf thema's vast te stellen. Op basis van het uitvoeringsprogramma 2017-2020 zijn we met deze ambities aan de slag gegaan.

De afgelopen vier jaar is er veel gebeurd. Door ontwikkelingen op mondiaal en landelijk niveau (denk bijvoorbeeld aan het klimaatakkoord), maar ook door acties die binnen de gemeente zijn uitgevoerd. Het beleid is daardoor op onderdelen bijgesteld en ook meer meetbaar gemaakt.

Dit uitvoeringsprogramma geeft een goed beeld van waar we nu staan én wat ons nog te doen staat, in eerste instantie in de periode tot 2025. Uitgewerkt in de vijf centrale thema's die uiteraard innig met elkaar zijn verweven. Het is aan ons samen om de gestelde ambities te realiseren. Hiervoor ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid bij de gemeente, maar ook bij onze inwoners, bedrijven en verenigingen. Samen op weg naar een duurzaam Eersel.

Eric Beex, wethouder duurzaamheid
Gemeente Eersel, 2021

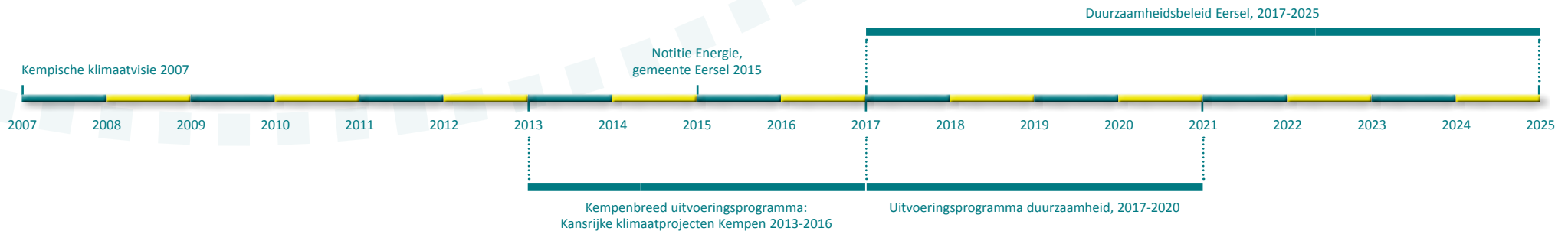
Inleiding

Uitvoeringsprogramma 2021-2025

De gemeente Eersel hecht veel waarde aan duurzaamheid, een thema dat de afgelopen jaren steeds hoger op de mondiale, landelijke, provinciale en ook de gemeentelijke agenda is gekomen. In 2017 heeft de gemeenteraad van Eersel [het beleid](#) voor de periode 2017-2025 vastgesteld, met daaraan gekoppeld een vierjarig [uitvoeringsprogramma](#) voor de periode 2017-2020. Dit uitvoeringsprogramma loopt af en een opvolgend uitvoeringsprogramma 2021-2025 is derhalve benodigd. Bovendien heeft de praktijk het beleid en de plannen die zijn opgesteld in 2017 op diverse fronten ingehaald, waardoor dit nieuwe uitvoeringsprogramma de gemeente Eersel in staat stelt om een actueel overzicht te maken van de ontwikkelingen van afgelopen jaren, de huidige stand van zaken én de plannen voor komende jaren als het gaat om duurzaamheid.

Levend document

Het uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025 omvat de ambities, doelstellingen en acties van en voor de gemeente Eersel, uitgesplitst naar 5 duurzaamheidsthema's. Omdat de ontwikkelingen op het vlak van duurzaamheid zich zo snel opvolgen, is besloten om van dit uitvoeringsprogramma een levend document te maken, dat jaarlijks van een update wordt voorzien. We hebben de acties voor 2021 (en waar al mogelijk ook voor 2022) zo concreet mogelijk omschreven en geven een doorkijk naar de daaropvolgende jaren. Het verder concretiseren van acties wordt jaarlijks gedaan, zodat het aansluit op uitgevoerde acties, ontwikkelingen (zowel op landelijk, regionaal als gemeentelijk vlak) en de doelstellingen en ambities die op langere termijn binnen de gemeente Eersel zijn geformuleerd. De acties die zijn opgenomen in dit uitvoeringsprogramma komen zoveel mogelijk voort uit al eerder door de raad vastgestelde beleids- of uitvoeringsdocumenten. De financiële consequenties die behoren bij het uitvoeringsprogramma worden jaarlijks meegenomen in de voorjaarsnota en de begroting.

Voorgeschiedenis

Gemeente Eersel is al langere tijd bezig met duurzaamheid en klimaatbeleid, zowel als gemeente als in breder verband. Het uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025 is opvolgend aan Kempenbreed en gemeentelijk beleid, zoals in de tijdlijn hierboven is gevisualiseerd.

Thema's

Inleiding

Duurzaamheid is een integraal thema en dient ook op die wijze te worden benaderd. Echter, om inzicht te scheppen in de opgaves die we als gemeente hebben en om aan te sluiten op het huidige duurzaamheidsbeleid, wordt ook in dit uitvoeringsprogramma gewerkt met 5 thema's, waarbij een aantal thema's zijn opgedeeld in een aantal subthema's.

Thema's

1. Energie

- Gemeentelijk vastgoed
- Gebouwde omgeving
- Mobiliteit
- Grootschalige opwekking
- Landbouw

2. Afval en materialen

3. Klimaatadaptatie

4. Biodiversiteit

5. Eerlijkheid

Naast deze vijf thema's zijn er een aantal integrale onderwerpen die zowel algemeen als op ieder van de vijf thema's betrekking hebben, te weten:

Communicatie

Monitoring en bijsturing

Budgettering

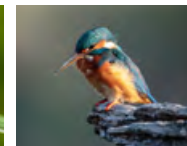
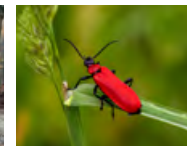
1. Energie

2. Afval en materialen

3. Klimaatadaptatie

4. Biodiversiteit

5. Eerlijkheid

TAAK & ROLVERDELING

Taak & rolverdeling

Inleiding

Werkzaamheden in het kader van duurzaamheid horen sinds een aantal jaren bij de reguliere taken van alle medewerkers van gemeente Eersel. De verantwoordelijkheid voor de thema's en subthema's van duurzaamheid zijn daarnaast expliciet onderverdeeld binnen de gemeente. Verantwoordelijk zijn voor een (sub)thema betekent dat de verantwoordelijke de regie en coördinatie voert over het behalen van de doelstellingen en het uitvoeren van de acties binnen het (sub)thema in het uitvoeringsprogramma. Het team Duurzaamheid & innovatie is uiteraard ook verantwoordelijk voor een aantal (sub)thema's en zorgt daarnaast voor de coördinatie, monitoring van de doelstellingen in het duurzaamheidsbeleid, het evalueren van en rapporteren over de voortgang en het coördineren van de uitvoering van het communicatieplan. Voor ieder thema is een verantwoordelijk afdelingshoofd aangewezen.

Regie & verantwoording

Het Team Duurzaamheid & innovatie is verantwoordelijk voor de algemene coördinatie, monitoring, bijsturing, evaluatie en rapportage van de voortgang van alle duurzaamheidsthema's. In dit kader is het derhalve van belang dat het team op regelmatige basis contact heeft met de verantwoordelijke(n) van de (sub)thema's zodat het team up to date blijft. Omdat de verschillende duurzaamheidsthema's bovendien in hoge mate met elkaar zijn verweven, is het belangrijk dat ook de verschillende verantwoordelijken onderling in contact blijven om elkaar te informeren én te inspireren. Het team Duurzaamheid & innovatie zal in dit kader met een voorstel komen om op regelmatige basis in contact met elkaar te blijven, waarbij gezocht wordt naar een juiste balans zodat informeren en inspireren centraal staan en geen onnodige overlegmomenten worden gecreëerd (zie ook [hoofdstuk 'Monitoring & bijsturing'](#)).

Thema	Subthema	Verantwoordelijk
Energie		Afdelingshoofd Ontwikkeling
	Gemeentelijk vastgoed	Technisch medewerker Bouwkunde
	Gebouwde omgeving	Beleidsadviseur duurzaamheid Accountmanager bedrijven Teamcoördinator vergunning VTH Beleidsadviseur wonen
	Mobiliteit	Medewerker verkeer & vervoer Teamcoördinator buitendienst
	Grootschalige opwekking	Beleidsadviseur duurzaamheid
	Landbouw	Beleidsmedewerker ruimtelijke ordening
Afval en materialen		Afdelingshoofd VTH de Kempen Beleidsadviseur grondstoffenbeleid VTH
Klimaatadaptatie		Afdelingshoofd Dienstverlening Beleidsadviseur water, riolering en openbare verlichting
Biodiversiteit		Afdelingshoofd Dienstverlening Beleidsadviseur bos, natuur & groen
Eerlijkheid		Afdelingshoofd Bedrijfsvoering Medewerker facility management Inkoopmanager bizob
Algemeen		Afdelingshoofd Ontwikkeling
	Monitoren en evalueren	Beleidsadviseur duurzaamheid
	Interne en externe communicatie	Beleidsadviseur duurzaamheid Communicatieadviseur
	Samenwerkingsverbanden	Beleidsadviseur duurzaamheid

AMBITIES, DOELSTELLINGEN EN ACTIES

1. Energie

Inleiding

Het doel van het klimaatakkoord van Parijs (2015) is om de opwarming van de aarde tot maximaal 2° Celsius te beperken (en te streven naar maximaal 1,5° opwarming) om daarmee klimaatverandering, en de negatieve gevolgen daarvan, een halt toe te roepen. De uitstoot van broeikasgassen zoals CO₂ wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het gebruik van fossiele brandstoffen. Het is dan ook zaak om fossiele brandstoffen zo snel mogelijk uit te faseren en over te stappen naar duurzame vormen van energie.

Het klimaatakkoord van Parijs is vertaald naar een Nederlands klimaatakkoord, dat in juni 2019 is opgeleverd. Het akkoord behelst een reeks aan afspraken die zijn gemaakt met de elektriciteitssector, de industrie, de gebouwde omgeving en de landbouw, waarbij samen wordt gestreefd naar een reductie van de nationale broeikasgasuitstoot van 49% in 2030 en 95% in 2050 ten opzichte van 1990. De gemeente Eersel sluit zich aan bij deze landelijke ambitie.

Trias Energetica

Om deze ambitie te behalen wordt de Trias Energetica-strategie toegepast:

1. Energiegebruik voorkomen, energie besparen en efficiëntie verbeteren
2. Duurzame energie opwekken en inzetten
3. De restvraag op schone wijze voorzien vanuit fossiele bronnen

Stand van zaken – landelijk

Klimaatwet (2018)

2030	49% minder CO ₂ uitstoot t.o.v. 1990
2050	95% minder CO ₂ uitstoot t.o.v. 1990

Klimaatakkoord Nederland (2019)

2021	Gemeentelijke Transitievisie Warmte vastgesteld
2030	1,5 miljoen bestaande woningen verduurzaamd (landelijk)
2050	7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen van het aardgas af (landelijk)

Stand van zaken – provinciaal

2019-2030	Energieagenda
2020	Motie: zet vol in op gebruik Europese fondsen voor isolatie
2020	Motie: voorrang voor zon op dak

Toelichting:

De provincie Noord Brabant heeft haar ambities geconcretiseerd in de Energieagenda 2019-2030. Deze agenda formuleert de wijze waarop de provincie de energietransitie vormgeeft en welke doelstellingen de provincie nastreeft. Het doel van de provincie is om in 2050 100% duurzame energie op te wekken en een reductie van 90% van de CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 te bereiken. De Provinciale Staten heeft daarnaast in november 2020 een aantal moties aangenomen met betrekking tot energie. De eerste motie bepaalt dat de provincie vol in wil zetten op een schielsprong voor het isoleren van woningen in Brabant. In een tweede motie focust de Provinciale Staten op zon op dak en de correcte naleving van de zonneladder.

Stand van zaken – regionaal

Regionale energiestrategie (RES) – Metropoolregio Eindhoven (MRE)

2019	Analysefase RES - ½ jaar na ondertekening Klimaatakkoord
	Concept bod RES - 1 jaar na ondertekening Klimaatakkoord: RES 1.0

Ambitie gemeente Eersel

De ambitie van de gemeente Eersel¹ sluit aan bij het Nationale Klimaatakkoord: 49% CO₂ reductie in 2030 ten opzichte van 1990
95% CO₂ reductie in 2050 ten opzichte van 1990

Dit vertaalt zich naar de volgende CO₂-waarden in ton kg (exclusief uitstoot auto(snel)wegen)²:

Ijkpuntwaarde 1990	103.550
Doelstelling 2030	52.810 (51%)
Doelstelling 2050	5.117 (5%)

Subthema's

Om deze ambitie te realiseren, zijn doelstellingen en acties geformuleerd op vijf subthema's:

- 1.1 Gemeentelijk vastgoed
- 1.2 Gebouwde omgeving
- 1.3 Mobiliteit
- 1.4 Grootschalige opwekking
- 1.5 Landbouw

1. Deze ambitie staat niet in het duurzaamheidsbeleid 2017-2025, maar is middels een amendement in maart 2020 ter vervanging vastgesteld.
2. De ijkpuntwaarde van 1990 is gebaseerd op data van de Klimaatmonitor. Daaruit blijkt dat de totale CO₂-uitstoot van de gemeente Eersel in 1990 121.910 ton kg bedroeg. De CO₂-uitstoot van het wegverkeer van auto(snel)wegen bedroeg toen 18.360 ton kg. Daarmee komt de ijkpuntwaarde van 1990 op 103.550 ton kg.

1.1 GEMEENTELIJK VASTGOED

Inleiding

De gemeente Eersel geeft graag het goede voorbeeld en is daarom reeds in 2015 gestart met duurzaamheidsmaatregelen ten aanzien van het gemeentelijk vastgoed en de faciliteiten in het gemeentehuis. Uitdaging voor de komende periode is het laten aansluiten van de plannen uit 2015 bij de nog vast te stellen Transitievisie warmte (zie hierna) en de doelstelling om in 2025 39% CO₂ reductie te realiseren t.o.v. 2012.

Doelstelling

2025 39% CO₂ reductie realiseren t.o.v. 2012 (gemiddeld 3% per jaar)

Dit vertaalt zich naar de volgende CO₂-waarden in ton kg (exclusief uitstoot auto(snel)wegen)³:

Ijkpuntwaarde 2012	1.303
Doelstelling 2025 (39% reductie)	795 (61%)

Stand van zaken

2015	EPA-U maatwerk onderzoeken uitgevoerd; 39% CO ₂ reductie (t.o.v. 2012) te realiseren met 164 duurzaamheidsmaatregelen, te realiseren in 2025
2015 – 2019	Uitvoering duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijk vastgoed (intern exploitatie), realisatie CO ₂ reductie van 13,61% t.o.v. 2012
2020	Uitvoering duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijk vastgoed (externe exploitatie);
2020	Realisatie CO ₂ reductie van 3,65%; totaal 17,26% CO ₂ reductie t.o.v. 2012
2020	Verduurzaming centrale hal en kantine in het gemeentehuis

Acties

2021	Geplande duurzaamheidsmaatregelen vastgoed (externe exploitatie) uitvoeren
	Verwachte CO ₂ reductie (t.o.v. 2012) in 2021: 4,53%
	Totale verwachte CO ₂ reductie (t.o.v. 2012) eind 2021: 21,79%
2021	Communicatieplan externe exploitanten van gemeentelijk vastgoed om te informeren over en enthousiasmeren voor de maatregelen (wordt meegenomen in het educatie- en communicatieplan, zie hoofdstuk communicatie)
2021	Verder verduurzamen van inrichting en faciliteiten in het gemeentehuis

3. Uit de EPA-U maatwerkadviezen die zijn uitgevoerd aan de start van het project is gebleken dat de bestaande totale CO₂-uitstoot van 38 panden in 2012 1.303 ton kg bedroeg en dit is derhalve de Ijkpuntwaarde.

Nadat in 2020 de centrale hal en de kantine al verduurzaamd zijn, worden in 2021 ook overige faciliteiten in het gemeentehuis verduurzaamd, met het doel om de vraag naar energie vanuit het gemeentehuis tot een minimum te beperken.

Eind 2021

Periodieke dataverzameling voor duurzaamheidsbarometer (zie onder [hoofdstuk 'Monitoring & bijsturing'](#))

2022

Uitkomsten TVW (zie hierna) integreren in de duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijk vastgoed, zodat plannen en acties parallel lopen

2022 – 2025

4 – 4,5% CO₂ reductie (t.o.v. 2012) per jaar om op 39% reductie uit te komen
Diverse maatregelen doorvoeren. Slagingskans is mede afhankelijk van medewerking van externe exploitanten van de betreffende gebouwen.

1.2 GEBOUWDE OMGEVING

Inleiding

De gebouwde omgeving betreft nieuwbouw en bestaande bouw van woningen (huishoudens), utiliteitsgebouwen en bedrijfsgebouwen (bedrijven & non-profit). Drie deelprojecten staan centraal: de Regionale Energie Strategie (**RES**), de Transitievisie Warmte (**TVW**) en **Energiereductie & zon-op-Dak**. Daarnaast zijn er een aantal andere doelstellingen en acties die onder dit thema vallen en die we gemakshalve onder 'overig' hebben geschaard.

RES

Inleiding

De RES is een uitwerking van het landelijk Klimaatakkoord op lokaal niveau. De regio wordt door het Klimaatakkoord als een goede schaal gezien om dit op te pakken. Eersel vormt daarbij onderdeel van de regio MRE (Metropool Regio Eindhoven). De RES gaat evenals het Klimaatakkoord over de gebouwde omgeving (energiebesparing en warmtetransitie) en elektriciteit (opwekking en infrastructuur). De regio's geven met de RES invulling aan de afspraken die gemaakt zijn aan de sectortafels voor de Gebouwde Omgeving en Elektriciteit. Er kunnen echter ook afspraken worden gemaakt over andere sectortafels van het Klimaatakkoord. De RES is dus een instrument om te komen tot regionaal gedragen keuzes voor de warmtetransitie in de gebouwde omgeving, de opwekking van duurzame elektriciteit en de daarvoor benodigde infrastructuur en opslagcapaciteit (zie 1.4 [Grootschalige opwekking](#)). De RES is ook van belang voor de nog op te stellen Omgevingsvisie en de Transitievisie Warmte.

Stand van zaken

Feb 2019	Start RES vanuit Metropool Regio Eindhoven (MRE)
Juli 2020	Concept RES ter consultatie
Januari 2021	Subregionale bijeenkomsten
Januari 2021	Aanbevelingen Planbureau voor de Leefomgeving en het NPRES
Januari 2021	Realisatie conceptversie RES 1.0

Doelstellingen

2021	Vaststellen RES 1.0
2023	Vaststellen RES 2.0
2025	Vaststellen RES 3.0

Acties

Maart 2021	Besluitvorming vrijgave RES 1.0 voor besluitvorming door gemeenten, waterschappen en provincie
Juni 2021	Zienswijze gemeenteraad op RES 1.0 vaststellen (vóór 1 juli 2021)
1 Juli 2021	RES 1.0 wordt naar het Rijk gestuurd
Eind 2021	Vaststellen RES 1.0 door gemeenteraad Eersel
2022	Bijdrage leveren aan opstellen RES 2.0
2024	Bijdrage leveren aan opstellen RES 3.0

Transitievisie Warmte

Inleiding

Naast de RES op regionaal niveau, wordt het klimaatakkoord op gemeentelijk niveau uitgewerkt via de Transitievisie Warmte (TVW). Iedere gemeente wordt eraan gehouden om eind 2021 de TVW vastgesteld te hebben. Een gemeentelijke TVW behandelt onder meer wanneer welke wijk wanneer aardgasvrij gemaakt wordt en in welk tempo in de periode tot 2050. Het ambitieniveau dat de gemeente Eersel in de komende jaren hierin heeft, wordt vastgesteld in de TVW. Ook komt terug op welke manier inwoners betrokken worden bij de planvorming en wat de impact voor bewoners is. De TVW wordt samen met bewoners, vastgoedeigenaren, netbeheerders en medeoverheden samengesteld en geeft richting in de aanpak en bevat verplicht wijkuitvoeringsplannen die alle partijen houvast geeft voor de planning. Voordat met het opstellen van de TVW kan worden gestart, is het belangrijk om goed na te denken over een projectplan. De Startnotitie Warmte beschrijft dit projectplan met daarin de route naar de TVW.

Doelstelling

2021	Gemeentelijke Transitievisie Warmte vastgesteld
2025	Uitvoering gegeven aan de Transitievisie Warmte

Stand van zaken

2020	Start opstellen Startnotitie Warmte
2021	Warmte vormt een onderdeel van de RES Metropoolregio Eindhoven
2021	Oplevering dashboard Woonmonitor Duurzaamheid

Acties

Maart 2021	Vaststellen Startnotitie Warmte door de gemeenteraad
Vanaf maart 2021	Realiseren Transitievisie Warmte op basis van startnotitie
Eind 2021	Gemeentelijke Transitievisie Warmte vastgesteld
Eind 2021	Periodieke dataverzameling voor duurzaamheidsbarometer (zie onder hoofdstuk 'Monitoring & bijsturing')
2022 e.v.	Uitvoering geven aan de Transitievisie Warmte
2026	Vijf-jaarlijkse evaluatie (en mogelijke bijstelling) TVW (plan-do-check-act cyclus)
2031	Vijf-jaarlijkse evaluatie (en mogelijke bijstelling)TVW (plan-do-check-act-cyclus)

Energiereductie & zon-op-dak

Inleiding

De gemeente Eersel streeft op termijn naar energieneutraliteit, waarbij de energie die op het grondgebied van Eersel wordt gebruikt, zoveel mogelijk op een duurzame manier wordt opgewekt. Het realiseren van deze ambitie lukt alleen als inwoners, bedrijven en andere organisaties in Eersel aan de slag gaan met het treffen van energiemaatregelen. Het reduceren van het energiegebruik staat hierbij voorop. Energie die niet wordt gebruikt, hoeft immers ook niet te worden opgewekt. Als het gaat om duurzame opwekking, wil de gemeente de potentie voor zonne-energie op bestaande en nieuwe gebouwen (zon-op-dak) zo goed mogelijk benutten. Het terugdringen van het energiegebruik en het benutten van daken voor zonne-energie moet er toe leiden dat minder grootschalige energievoorzieningen nodig zijn die het landschap in de Kempen belasten.

Doelstellingen

2030	15% energiebesparing t.o.v. 2007
2030	200 TJ Duurzame energie opwekking

Stand van zaken

2020	Aanvang opstellen plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak
2020	Onderzoek voor plan van aanpak: behoeftepeiling, inventarisatie bestaand aanbod, rolverdeling stakeholders
2020	Houtskoolschets pva energiereductie en zon-op-dak

Acties

Maart 2021	Plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak vastgesteld
------------	---

2021	Herijking van ijkpunten energiereductie in lijn met definitieve afspraken RES <i>De ijkpunten uit de motie van 20 augustus 2020 t.a.v. energiereductie vormen vooralsnog het uitgangspunt voor het plan van aanpak. In de loop van 2021 worden de ijkpunten afgestemd met de definitieve afspraken die in het kader van de RES worden gemaakt en worden deze sectorgewijs aangescherpt waar nodig.</i>
2021	Aanstellen adviseur energiereductie en zon-op-dak <i>Op 25 augustus 2020 heeft de raad van Eersel besloten dat van de bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds een deskundige aandacht-functionaris aangesteld dient te worden op projectbasis. Het functieprofiel van deze adviseur staat uitgewerkt in het plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak.</i>
2021-2024	Uitvoering acties voor inwoners en acties voor bedrijven uit plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak in samenwerking met KempenEnergie <i>De acties voor inwoners en acties voor bedrijven zijn integraal onderdeel van het plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak en hiernaar wordt gemakshalve verwezen.</i>

Overig

Inleiding

Naast de drie deelprojecten, zijn er nog een aantal andere doelstellingen en acties die worden genomen als het gaat om energie in de gebouwde omgeving.

Stand van zaken

2020	Aankondiging MRE, stopzetten MRE energieloket
2020	Uitvoering RRE, Regeling Reductie Energiegebruik in samenwerking met Winst Uit Je Woning

Acties

2021	Uitvoeren van haalbaarheidsstudie professionalisering KempenEnergie en ontwikkeling tot energieloket <i>Haalbaarheidsstudie naar het professionaliseren van KempenEnergie om verschillende taken omtrent duurzaamheid te vervullen, waaronder projectmatige communicatiecampagnes en de functie van lokaal Energieloket. De opdracht voor het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie wordt mogelijk met andere Kempengemeenten uitgezet. Indien de studie een vervolg krijgt, volgt hieruit een separaat raadsvoorstel.</i>
2021	Verdere uitvoering en afronding van de RRE
Eind 2021	Periodieke dataverzameling voor duurzaamheidsbarometer (zie onder hoofdstuk 'Monitoring & bijsturing')

1.3 MOBILITEIT

Inleiding

Om de CO₂-uitstoot van het verkeer in en rondom de gemeente Eersel naar beneden te krijgen, werkt de gemeente Eersel samen met drie andere Kempengemeenten (Bergeijk, Bladel en Reusel-De Mierden) in de Metropoolregio Eindhoven. In de [bereikbaarheidsagenda](#) van 2017 hebben de 21 MRE-gemeenten een breed pakket aan plannen en maatregelen vastgesteld om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren. De agenda bevat een integraal pakket aan maatregelen voor de periode 2017-2030, waarbij de Brainportregio inzet op een mobiliteitstransitie. Niet meer autodominant en traditioneel geconcentreerd in spits, maar multimodaal en slim. Een transitie waarbij de fiets, OV en ander slimme mobiliteitsoplossingen (Smart Mobility) aantrekkelijke en concurrerende alternatieven zijn en het makkelijker wordt om spitsmijdend te reizen en structureel vaker thuis te werken. Deze mobiliteitstransitie vormt de basis voor een slim en duurzaam mobiliteitssysteem. Ook in de Kempenregio, als herkomst- en bestemmingslocatie. We zetten in op sterke verbetering van de (inter)nationale en regionale connectiviteit met openbaar vervoer en fiets, ontwikkeling van een netwerk van mobiliteitshubs, slimme mobiliteitsoplossingen en robuuste afwikkeling van auto- en vrachtverkeer langs bestaande tracés. Gedragsverandering en intensieve samenwerking in de Triple Helix (onderwijs, overheid en bedrijfsleven) zijn daarbij randvoorwaardelijk om de mobiliteitstransitie te laten slagen.

Naast de bereikbaarheidsagenda wil gemeente Eersel het gebruik van elektrische auto's verder aanmoedigen, onder meer door het plaatsen van meer laadpalen. Daarnaast geeft de gemeente Eersel het goede voorbeeld, door ook haar eigen wagenpark te verduurzamen en door bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van elektrische dienstfietsen.

Bereikbaarheidsagenda MRE

Doelstelling

2025	De CO ₂ -uitstoot in en rondom gemeente Eersel omlaag brengen door het aantal autokilometers in te perken (Bereikbaarheidsagenda MRE)
------	--

Stand van zaken

2017	Vaststelling bereikbaarheidsagenda MRE 2017-2030
2017-2020	Uitvoering projecten bereikbaarheidsagenda
2020	Mobiliteitsstrategie De Kempen vastgesteld

Acties

2021	Start uitvoering herinrichting 'inprikker' A67 via Knegselsedijk
2021	Ontwerp snelle fietsverbinding Reusel-Eindhoven
2021	Project F'kes meerijden opnieuw oppakken na corona
2021	Vorbereiding proeftuin HUB bij Landgoed Duynenwater
2021	Planstudie regionale HUB A67 nabij afslag Eersel
Eind 2021	Periodieke dataverzameling voor duurzaamheidsbarometer (zie onder hoofdstuk 'Monitoring & bijsturing')
2022	Start uitvoering vrijliggend fietspad Duiselseweg
2022	Verdere voorbereiding snelle fietsverbinding Reusel-Eindhoven
2022	Uitvoeren project F'kes meerijden (afhankelijk van corona)
2021-2022	Start proeftuin/tijdelijk parkeren HUB Landgoed Duynenwater
2022	Vervolg planstudie regionale HUB A67 nabij afslag Eersel

Al deze acties zijn in meer detail terug te vinden in de bereikbaarheidsagenda MRE.

Laadpalen infra

Doelstelling

2025	Het gebruik van elektrische auto's verder aanmoedigen door het plaatsen van meer laadpalen (Laadpalen infra)
------	--

Stand van zaken

2016	Plaatsing van 3 laadpalen op aanvraag
2016-2020	Plaatsing van 10 laadpalen op aanvraag
2020	Start project Vattenfall – planningsproject uitrol laadpaleninfrastructuur

Acties

2021	Voortzetting project Vattenfall - planningsproject uitrol laadpaleninfrastructuur <i>Provincie Noord-Brabant en Limburg hebben de aanbesteding voor een nieuw laadnetwerk in hun provincies gegund aan Vattenfall. Een project waarbij proactief laadpalen worden geplaatst. Dit proactief strategisch uitrollen van laadpunten wordt in overleg met gemeenten gedaan. In 2020 zijn we gestart met het planningsproject en hier wordt in 2021 op doorgepakkt.</i>
2021	Ontwikkelen 2-jaarlijkse integrale visie laadinfrastructuur, met zichttermijn van 10-15 jaar

2021	Ontwikkelen plaatsingsbeleid inclusief planning van de uitrol laadinfrastructuur
2021	Besluitvorming verlenging contract exploitatie bestaande laadpalen – EVnetNL
2021-2022	Plaatsing laadpalen fase A door Vattenfall
Eind 2021	Periodieke dataverzameling voor duurzaamheidsbarometer
2023	Opstellen 2-jaarlijkse integrale visie laadinfrastructuur, met zichttermijn 10-15 jaar
2023	Actualiseren plaatsingsbeleid laadinfrastructuur
2025	Opstellen 2-jaarlijkse integrale visie laadinfrastructuur, met zichttermijn 10-15 jaar
2025	Actualiseren plaatsingsbeleid laadinfrastructuur

Gemeentelijk wagenpark

Doelstelling

2025	Verduurzamen wagenpark gemeente Eersel
------	--

Stand van zaken

2018	Beschikbaarstelling elektrische dienstfietsen	
2021	Op dit moment heeft de gemeente Eersel:	
Vrachtwagen	1	Euro5 Diesel, 10 jaar oud
Bedrijfsbussen	7	Diesel
Bus	1	Euro6 Diesel
Elektrocar	1	Elektrisch
Bedrijfswagens	4	Renault Zoe (elektrisch)

Acties

2021	Voortzetting werkgeversaanpak stimulering alternatieve vervoersmiddelen
2021	Verduurzamen wagenpark na afschrijving wagens op fossiele brandstoffen <i>Het wagenpark van de buitendienst bestaat op dit moment nog uit auto's op fossiele brandstof. Bij elke vervanging wordt bekeken wat er op dat moment op de markt is om zo tot een zo schoon mogelijk wagenpark te komen binnen de daarvoor beschikbare middelen.</i>
Eind 2021	Periodieke dataverzameling voor duurzaamheidsbarometer (zie onder hoofdstuk 'Monitoring & bijsturing')

1.4 GROOTSCHALIGE DUURZAME ENERGIEOPWEKKING

Inleiding

Passend bij de lokale energietransitie, is er naast besparing en kleinschalige opwekking van duurzame energie ook een rol weggelegd voor grootschalige energieopwekking. Op 25 augustus 2020 heeft de raad van Eersel de opwekkingsopgave voor de gemeente Eersel tot 2030 op 0,055 TWh vastgesteld. Invulling van deze opwekkingsopgave wordt gedaan door:

- Energieopwekkende en geluidwerende voorziening langs de A67
- Indien benodigd en afhankelijk van de opwekkingspotentie van de voorziening langs de A67 en andere manieren van (grootschalige) hernieuwbare energieopwekking, het toestaan van grootschalige zonne-energie in het vastgestelde gebied ten noorden van Wintelre, binnen de gemeente Eersel
- Actief uitwerken van nieuwe manieren van (grootschalige) hernieuwbare energieopwekking

De kaders voor deze grootschalige opwekking zijn vastgelegd in het beleidsstuk 'Grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030' dat op 15 december 2020 door de raad van Eersel is vastgesteld.

Doelstellingen

2030 Grootschalige opwek van 0,055 TWh gerealiseerd

Stand van zaken

2007 Kempische klimaatvisie 2007

2017 Duurzaamheidsbeleid gemeente Eersel 2017-2025

2019 Nationale klimaatdoelen in Klimaatwet en Klimaatakkoord

2020 [Beleid grootschalige zonne-energie voor de gemeente Eersel 2020-2030](#)

Acties

2021 Uitontwikkeling plan A67, helderheid over opwekkingspotentie van voorziening.

Aan het einde van 2021 wordt er een plan aan de raad voorgelegd over de wijze waarop het beste een energieopwekkende en geluidswerende voorziening langs de A67 kan worden gerealiseerd. In dit plan wordt duidelijk wat de opwekkingspotentie van deze voorziening is.

2021 Vaststelling toetsingskader ontwikkeling zonnepark Wintelre-Noord door B&W

2021 Vaststellen indieningsperiode projectvoorstellen zonnepark Wintelre-Noord door B&W

Eind 2021 Periodieke dataverzameling voor duurzaamheidsbarometer (zie onder [hoofdstuk 'Monitoring & bijsturing'](#))

2022 e.v. Uitvoering plan energieopwekkende en geluidwerende voorziening A67

2022 e.v. Invulling ontwikkeling zonnepark Wintelre-Noord

2024 Vierjaarlijkse evaluatie (en mogelijke bijstelling) 'Beleid grootschalige zonne-energie voor de gemeente Eersel'

1.5 LANDBOUW

Inleiding

Het buitengebied is volop in beweging en dat zal de komende tijd zo blijven. Veel agrariërs staan voor een belangrijk keuzemoment: doorgaan of toch stoppen met het bedrijf. Het zijn keuzes die een grote impact hebben op het buitengebied en de invulling ervan. Bovendien spelen er meer ontwikkelingen, zoals klimaatverandering, de stikstofcrisis en het opwekken van duurzame energie.

In dit kader is in januari 2020 de [‘Visie Buitengebied’](#) vastgesteld met daaraan gekoppeld een uitvoeringsprogramma, wat een eerste stap vormt om de veranderingen in het buitengebied in goede banen te leiden. De visie wordt gaandeweg bijgesteld en aangevuld, waarbij nieuwe relevante beleidsstukken (zoals grootschalige zon- en windenergie) worden geïntegreerd. In 2021 wordt de Visie Buitengebied 2.0 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Stand van zaken

2017	Integraal beleidsplan Landschap, Natuur & Groen - Gemeente Eersel 2017-2033 (Groen Loont!) vastgesteld
2020	Visie Buitengebied vastgesteld

Doelstellingen

2025	Bevorderen verduurzaming landbouw
------	-----------------------------------

Acties

2021	Integratie beleid grootschalige zonne-energie in Visie Buitengebied 2.0
2021	Vaststellen Visie Buitengebied 2.0 door gemeenteraad
2021	Periodieke dataverzameling voor duurzaamheidsbarometer
2022	Agrariërs aanmoedigen om vormen van landbouw te bedrijven die de biodiversiteit bevorderen <i>Onderzoeken hoe we agrariërs kunnen aanmoedigen om vormen van landbouw te bedrijven die de biodiversiteit bevorderen, zoals biologische landbouw (speerpunt uit duurzaamheidsbeleid 2017-2025). Mogelijk door het opzetten van een integrale werkgroep verduurzaming Landbouw, waarbij we agrariërs ook op andere duurzaamheidsonderwerpen kunnen ondersteunen.</i>
2022	Adaptatie aanpalende beleidsnotities in Visie Buitengebied

2. Afval en materialen

Inleiding

In maart 2019 is binnen de Kempengemeenten de [Kadernota Grondstoffen](#) vastgesteld. Deze Kadernota vervangt in de gemeente Eersel de ambities/doelstellingen in het duurzaamheidsbeleid 2017-2025 als het gaat om afval & materialen. De kadernota bevat de ambities en doelen van de Kempengemeenten voor de komende 10 jaar, waarbij het grondstoffenbeleid zich richt op de transitie naar een circulaire Kempengemeenschap waarin producten en grondstoffen zo lang mogelijk in de keten worden gehouden, materiaalketens op een duurzame manier worden gesloten en waarde wordt gecreëerd uit afvalstromen. De acties in dit uitvoeringsprogramma zijn derhalve voor een groot deel in meer detail terug te vinden in de Kadernota.

Ambitie

2021-2029	Transitie naar de circulaire economie
2021-2029	De Kempische Grondstoffenrotonde; zo veel mogelijk grondstoffen met een zo hoog mogelijke kwaliteit in de (lokale) kringloop behouden
2021-2029	De Kempen als circulaire hotspot
2030	Verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen met 50% conform het Rijksbrede programma Nederland Circulair in 2050

Stand van zaken

2012	Manifest voor een afvalloze samenleving – 21 SRE-gemeenten (nu MRE)
2013	Strategienotitie 'Van afval naar Grondstoffen in 2020 - Kempengemeenten
2017	Duurzaamheidsbeleid 2017-2025 – gemeente Eersel
2019	Kadernota Grondstoffen – Kempengemeenten
2020	Behoefteteonderzoek uitgevoerd
2020	Onderzoek scenario's grondstof inname/inzamelsysteem uitgevoerd
2020	Communicatieplan opgesteld
2020	Inkoop dienstverlening/samenwerking inzameling en verwerking

Doelstellingen

2021-2025	Behoeftete & kansen in beeld brengen en draagvlak creëren
2021-2025	Als Kempengemeenten laten zien, voelen en faciliteren wat er mogelijk is om een circulaire economie tot stand te brengen
2021-2025	Opzet grondstoffeninname
2021-2025	Optimalisatie inzamelstructuren
2021-2025	Van milieustraat naar grondstoffencentra
2021-2025	Inzamelstructuur overgebleven restafval

Acties

2021	Haalbaarheidsstudie kringloopwinkel <i>Sinds 2021 is er geen kringloopwinkel meer in de gemeente Eersel. Dit is een gemis in het kader van de afvalstromen waar vanuit wordt gegaan in de Kadernota Grondstoffen. Met de haalbaarheidsstudie moet duidelijk worden op welke wijze de gemeente Eersel een kringloopwinkel in de gemeente kan stimuleren. Uit vooronderzoek blijkt dat hier in de meeste gemeenten een structurele financiering bij komt kijken.</i>
2021-2023	Vervolg uitwerking grondstoffencentrum (20% uitgevoerd)
2021-2022	Pilot mobiel scheidingsstation uitvoeren (20% uitgevoerd)
2021-2022	Optimalisatie bestaande inzamelstructuren oud papier, glas, textiel (40% uitgevoerd)
2021-2023	Analyse inzamelstructuur restafval
2021-2022	Onderzoek kringloop en hergebruikcentra bouwmaterialen

3. Klimaatadaptatie

Inleiding

Het klimaat verandert en steeds vaker worden we geconfronteerd met de gevolgen, zoals hitte, droogte, extreme neerslag en overstromingen. Klimaatverandering is in een vergaand stadium en de effecten en risico's voor onze samenleving worden steeds groter. Aan de ene kant moeten we de uitstoot van broeikasgassen verminderen, zodat de opwarming beperkt blijft (mitigatie). Aan de andere kant is het noodzakelijk om ons als samenleving aan te passen en voor te bereiden op de reeds ingezette klimaatveranderingen en de gevolgen daarvan (adaptatie). Niet alleen om schade te beperken, maar ook om kansen te benutten. De nationale opgave voor klimaatadaptatie is beschreven in het [Bestuursakkoord Klimaatadaptatie](#) (2018) en het [Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie](#) (2018) met daarin een prominente rol voor gemeenten. Lokale gevoeligheden voor klimaatverandering moeten in kaart worden gebracht en als integraal onderdeel van beleid daadkrachtig worden aangepakt. Daarbij is het van belang zowel te kijken naar aanpassingen aan de bestaande openbare ruimte als naar nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. En zowel in het proces (denk aan bestemmingsplannen, grondexploitaties, vergunningen) als in de feitelijke inrichting moet klimaatadaptatie terugkomen. Dit alles om toe te werken naar een waterrobuust en klimaatbestendig Eersel en Nederland in 2050.

Ambitie

2050 Eersel klimaatbestendig ingericht

Stand van zaken

2017 MRE klimaatstresstest light
2017 Diverse acties vooruitlopend op concrete maatregelen⁴
2018 Bestuursakkoord klimaatadaptatie & Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (landelijk)
2019-2021 Maaiveldanalyse & onderzoek afvoercapaciteit riolering
2020 Stresstest uitgevoerd (wateroverlast, hitte en droogte)

Doelstellingen

2021-2023 Klimaatadaptatiebeleid vormgeven
2021-2025 Uitvoering Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Acties

2021 Analyse en conclusies klimaatstresstesten die in 2020 zijn uitgevoerd
In 2020 zijn de stresstesten (wateroverlast, hitte en droogte) uitgevoerd en deze moeten nog nader worden geanalyseerd om conclusies te trekken en vervolgstappen te bepalen

2021 Resultaten stresstest openbaar maken
De resultaten van de stresstest wordt openbaar gemaakt, ter voorbereiding op de klimaatrisicodialogen

2021 Klimaatrisicodialogen voeren met inwoners en stakeholders
Eén van de vereiste stappen om te komen tot een strategie & uitvoerings- en investeringsagenda voor klimaatadaptatie is het houden van klimaatrisicodialogen met inwoners en stakeholders. De uitkomsten van de stresstest vormen hierbij het uitgangspunt voor overleg.

2021-2027 Samenwerking in Klimaatportaal Zuidoost Brabant
2021-2022 Op basis van uitkomsten stresstesten en risicodialogen klimaatadaptatie strategie & uitvoerings- en investeringsagenda klimaatadaptatie opstellen

2022-2023 Vaststellen uitvoerings- en investeringsagenda klimaatadaptatie door gemeenteraad

2022-2023 Aanvragen impulsgelden Klimaatportaal Zuidoost Brabant voor uitvoering maatregelen

4. Zie voor concrete voorbeelden 'duurzaamheidsbeleid Eersel 2017-2025'.

4. Biodiversiteit

Inleiding

Biodiversiteit staat kortweg voor de verscheidenheid aan leven in een bepaald gebied. Het omvat alle soorten dieren en planten, maar ook de ecosystemen waartoe zij behoren, zoals moerassen en bosgebieden. Het bevorderen van biodiversiteit is belangrijk voor zowel tastbare doeleinden (grondstoffen) als minder tastbare doeleinden (geluksgevoel). Een hoge biodiversiteit en veel groen dragen ook bij aan het verder tegengaan van klimaatverandering en aan de voorbereiding op de effecten van klimaatverandering (klimaatadaptatie) die ons nu al te wachten staan.

Eersel is een gemeente die getypeerd wordt door droge zandgronden met heidevelden en vennen, (naald)bossen, landbouwgebieden vochtige beekdalen en kleinschalige cultuurlandschappen. De gemeente is dus aardig bedeed met biodiversiteit en herbergt enkele zeldzame ecosystemen en soort. Dit maakt dat we een grote verantwoordelijkheid hebben met betrekking tot de bescherming van aanwezige soorten, het behoud en de verbetering van ecosystemen. De gemeente Eersel erkent het belang van veel groen en een grote biodiversiteit en heeft hier middels verschillende beleidsplannen invullingen aan gegeven.

Ambitie

2025 Biodiversiteit in Eersel behouden en waar mogelijk verbeteren

Stand van zaken

2009-2016 Actieplan biodiversiteit uitgevoerd

2017 [Beleidsplan Groen Loont](#)

2017 Bewustwordingscampagne biodiversiteit (looptijd 3 jaar)

2019 Actieplan eikenprocessierups 2020-2022

2020 [Beleidsplan Gemeentelijke bos en natuurterreinen \(2021-2030\)](#)

Doelstellingen

2025 Uitvoering geven aan Beleidsplan Groen Loont

2030 Uitvoering geven aan Beleidsplan Gemeentelijke bos en natuurterreinen

2025 Uitvoering geven aan Actieplan eikenprocessierups

2025 Duurzaamheidsmaatregelen uit grondbeleid realiseren

Acties

2021 Raadsvoorstel Brabantse bossenstrategie realiseren

2021 Deelname ErvenPlus (2019-2021)

2021 Deelname stimuleringsregeling landschap (2020-2021)

2021 Opstellen beheerplan ecologisch bembbeheer

2021-2022 Project Vogelakkers (2020-2022)

2021-2022 Natuurlijke bestrijding eikenprocessierups (actieplan EPR) (2020-2022)

2021-2025 Bloemrijk beheer extensieve graslanden, wadi's en overstorten

2021-2025 Aandacht voor biodiversiteit bij aanleg en vervanging openbaar groen

2021-2025 Aandacht voor biodiversiteit bij verplichtingen tot landschappelijke inpassing bij bestemmingsplanwijzigingen

2021-2025 Natuurmaatregelen in gemeentelijk bos- en natuurterreinen, landschapselementen en ecologische verbindingzones (beleidsplan gemeentelijke bos- en natuurterreinen 2021-2030)

2021-2025 Biodiversiteitsmaatregelen pachtbeleid geliberaliseerde pachtgronden (v.a. 2020)

2021-2025 Aanleg en verbeteren ecologische verbindingzones

2021-2025 Gebiedsontwikkeling Levende Beerze (v.a. 2013)

5. Eerlijkheid

Inleiding

De ongelijkheid groeit wereldwijd. In veel ontwikkelde landen zijn de inkomensverschillen nog nooit zo groot geweest en de kloof tussen arm en rijk is extreem zichtbaar in ontwikkelingslanden. Zulke grote verschillen in kansen op een menswaardig bestaan zijn onrechtvaardig. Gemeente Eersel kan vanuit haar positie eerlijkheid in de wereld bevorderen door bij inkooptrajecten en aanbestedingstrajecten aandacht aan het thema eerlijkheid te besteden. Dat wordt actief gedaan vanuit het beleid Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (gemeente Eersel) en de beleidsnotitie Social Return (Zuidoost Brabant). Speerpunten daarbij zijn duurzaam inkopen, social return (on investment) en gelijke kansen voor het mkb.

Ambitie

2025 Eerlijkheid in eigen land en in het buitenland mee laten wegen en waar mogelijk verbeteren

Stand van zaken

2015 Participatiewet in werking getreden (landelijk)
2016 [Beleid Maatschappelijk Verantwoord Inkopen gemeente Eersel](#)
2016 [Inkoopbeleid gemeente Eersel](#)
2017 - heden Eerlijkheid wordt meegenomen in aanbestedingstrajecten en inkooptrajecten
2018 [Beleidsnotitie Social Return Zuidoost Brabant \(regionaal\)](#)

Doelstelling

2021-2025 Uitvoering geven aan Beleid Maatschappelijk verantwoord Inkopen
2021-2025 Uitvoering geven aan beleidsnotitie Social Return Zuidoost Brabant
2021-2025 Uitvoering geven aan inkoopbeleid gemeente Eersel

Acties

2021-2025 Uitvoeren en monitoren maatschappelijk verantwoord inkoopbeleid & social return

COMMUNICATIE

Communicatie

Inleiding

De verduurzamingsvraagstukken waar we als gemeente voor staan kunnen we niet alleen oplossen. Daarvoor hebben we de medewerking van alle inwoners en bedrijven nodig.

Om een beeld te schetsen, de CO₂-uitstoot in 2019 (in ton kg) en het aandeel woningen/bedrijven:

Totale CO ₂ -uitstoot:	145.000	100%
Woningen	33.392	23%
Bedrijven	10.873	22%

Inwoners en bedrijven motiveren om hun woning/pand te verduurzamen draagt derhalve bij aan het terugdringen van de totale hoeveelheid CO₂-uitstoot. Maar duurzaamheid is breder dan dat en gaat ook om de andere thema's, zoals afval & materialen, biodiversiteit, klimaatadaptatie en eerlijkheid. Ook de landbouwsector speelt daarbij een belangrijke rol.

Een belangrijk aspect bij al deze thema's is gedragsverandering. Duurzame gedragsverandering ontstaat alleen door maatschappelijk draagvlak en brede participatie te creëren. Dit vraagt om effectieve communicatie en vroegtijdige educatie. Het opstellen van een strategisch educatie- en communicatieplan is essentieel om de inspanningen op dit vlak te kanaliseren en prioriteren. Daarbij dient onderscheid gemaakt te worden tussen interne en externe communicatie. Ook is het belangrijk om met de juiste partijen samen te werken (denk aan KempenEnergie, Woningstichting de Zaligheden, ZLTO, scholen etc.), juist omdat de boodschap niet altijd vanuit de gemeente zou moeten komen, maar breder moet worden gedragen binnen de lokale gemeenschap.

Daarom stellen we een strategisch educatie- en communicatieplan op, dat aansluit bij de ambities, doelstellingen en acties die in dit uitvoeringsprogramma zijn geformuleerd. Daarbij nemen we ook mee de communicatie naar externe exploitanten gemeentelijk vastgoed en communicatie richting agrariërs. Ook zal aansluiting worden gezocht bij het Plan van aanpak Energiereductie en zon-op-dak waarin uitgebreid wordt stilgestaan bij het belang van participatie, communicatie en samenwerking.

Stand van zaken

2020	Uitvoering RRE incl. communicatiecampagne
2020	De Toekomststoel
2020	Duurzame huizenroute

Doelstellingen

2021-2025	Bewustzijn inwoners en bedrijven over energiebesparende maatregelen en duurzame energieopwekking vergroten ten einde duurzame gedragsverandering te stimuleren
2021-2025	Het goede voorbeeld tonen en daarmee inwoners betrekken en inspireren
2021-2025	Als duurzame wegwijzer fungeren voor inwoners en bedrijven door hen te informeren en te koppelen aan de juiste partijen (KempenEnergie, ZLTO, Winst uit je Woning, etc.)

Acties

2021	Educatie- en communicatieplan opstellen (intern en extern)
2021-2025	Uitvoering geven aan educatie- en communicatieplan

MONITORING EN BIJSTURING

Monitoring en bijsturing

Inleiding

Binnen de Kempengemeenten bestaat al langere tijd de wens om ambities, doelstellingen en acties (verder) meetbaar te maken om gemakkelijker te monitoren én te communiceren over de voortgang die een gemeente boekt. Met name ook op het gebied van duurzaamheid, klimaat en energie. In 2017 is het Rural Data Center (RDC) opgericht tussen de Kempengemeenten en CBS, waardoor het meten en informatie georiënteerd werken in een stroomversnelling is gekomen. De gemeente Eersel heeft naar aanleiding daarvan samen met het RDC het voortouw genomen om te komen tot een DuurzaamheidsBarometer. Dit project geïnitieerd door de gemeente Eersel wordt gezien als een pilot in samenwerking met het RDC om tot een functionele barometer te komen die vervolgens kan worden verbeterd en herhaald in de andere gemeenten binnen het samenwerkingsverband.

De gemeente Eersel heeft een aantal doelen voor ogen gehad bij de ontwikkeling:

- Het definiëren/aanscherpen van de belangrijkste duurzaamheidsthema's
- Het meetbaar maken van deze thema's door het ontwikkelen van indicatoren
- Het kwantificeren en vastleggen van de ambities
- Het volgen van de ontwikkeling op de thema's en de voortgang in het realiseren van de ambities

Als uitgangspunt voor de ontwikkeling van de barometer is de Kempische Klimaatvisie gekozen en de indicatoren die zijn uitgewerkt richten zich daarom tot op heden op energie & energie-neutraliteit. De gemeente Eersel heeft de wens uitgesproken om de barometer in de toekomst ook uit te breiden naar andere thema's.

De ontwikkeling van de barometer is gestart met het opzetten van de monitoringsarchitectuur. Daarbij zijn de kpi's, indicatoren en subindicatoren bepaald en is in beeld gebracht hoe de meting van deze (sub)indicatoren kan plaatsvinden. Deze architectuur wordt in de komende periode door RDC doorontwikkeld tot een functioneel en visueel platform dat openbaar beschikbaar is. Omdat de Kempische Klimaatvisie als uitgangspunt is genomen maar een aantal ambities daaruit niet meer actueel zijn, moeten we in de vervolgfase de (sub)indicatoren verder kwantificeren, door onder meer het startjaar en de doelen definitief vast te stellen. Daarbij is het uiteraard essentieel deze te laten aansluiten op de ambities, doelstellingen en acties uit het duurzaamheidsbeleid en dit uitvoeringsprogramma.

Doel van de barometer is om beter te monitoren en bij te sturen op de diverse thema's om daarmee gericht toe te werken naar de ambities zoals deze zijn geformuleerd. De barometer vormt hiervoor een ondersteunende tool en is geen doel op zich. Daarbij is het uitgangspunt dat er zo recent mogelijke cijfers worden gebruikt, om in de transitie zo accuraat mogelijk te kunnen sturen. Dit in tegenstelling tot landelijk beschikbare cijfers, waar een aantal jaren vertraging in zit. Naast het verzamelen van gegevens voor de barometer, zal het team Duurzaamheid & innovatie ook op andere wijze blijven monitoren en bijsturen. Zo zal er jaarlijks een evaluatie plaatsvinden om de voortgang per thema in kaart te brengen, bij te sturen waar nodig en om het uitvoeringsprogramma als levend document verder bij te werken en telkens opnieuw vast te laten stellen.

Barometer

Stand van zaken

2020 Ontwikkeling monitorarchitectuur barometer

Acties

2021 Functionele doorontwikkeling van monitorarchitectuur barometer naar een platform binnen het RDC. Dit wordt door RDC Kempengemeenten uitgevoerd.

2021 Startjaar & doelstellingen per indicator definitief vaststellen.

Bij het opstellen van de barometer is uitgegaan van de ambities uit de Klimaatvisie Kempengemeenten, maar deze ambities zijn op onderdelen achterhaald. Het is daarom van belang om per KPI, indicator en subindicator het startjaar en de doelstellingen definitief vast te stellen. Input hiervoor zal onder meer uit dit uitvoeringsprogramma komen.

2021 Directie-besluit dataverzameling.
Om zo accuraat mogelijke cijfers te gebruiken in de barometer dienen er in de gemeentelijke organisatie actief gegevens verzameld te worden. Een directiebesluit geeft hiertoe opdracht aan de verantwoordelijk medewerkers.

2021 Uitvoeren nulmeting barometer. Startgegevens per (sub)indicator in kaart brengen.

2021 Interne borging beheer (ervoor zorgen dat de barometer blijft functioneren, toegankelijk is en blijft, etc.) en bewaking (bijwerken gegevens jaarlijks of halfjaarlijks) barometer

Eind 2021 Ophalen data voor barometer bij verantwoordelijke per thema

2022-2025 Jaarlijks/half jaarlijks ontvangen data barometer van verantwoordelijke per thema

Monitoring en bijsturen

Acties

2021-2025 Jaarlijkse evaluatie voortgang acties en doelstellingen

2021-2025 Jaarlijks bijwerken uitvoeringsprogramma

Financiële middelen

Acties

2021 e.v. Het inwinnen van gestructureerd subsidieadvies

In het kader van de vijf thema's binnen het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Eersel zijn op landelijke, provinciale en regionale schaal allerlei subsidies beschikbaar. Om hier optimaal gebruik van te kunnen maken starten we in 2021 met het op structurele basis inwinnen van subsidieadvies.

BUDGETTERING

Budgettering

Inleiding

Om onze ambities op duurzaamheidsvlak te behalen en de gerelateerde acties te kunnen uitvoeren is budget benodigd. We hebben drie tabellen opgenomen, een begroting voor 2021, voor 2022 en voor 2023-2025.

De begroting 2021 bevat alle bedragen die benodigd zijn voor de acties die we uitvoeren 2021. Zoals uit de tabel blijkt, kunnen we het benodigde budget halen uit de bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds en het restantkrediet uitvoeringsprogramma duurzaamheid.

We willen aan de slag met energiereductie & zon-op-dak. Hiervoor is voor 2021 een krediet benodigd van € 164.000. € 14.000 hiervan is voor de inhuur van een adviseur en € 150.000 voor concrete maatregelen. Voor de jaren 2022 en verder zullen de kredieten voor energiereductie & zon-op-dak worden aangevraagd via de voorjaarsnota.

Per 1 januari 2021 bedraagt het restantkrediet uitvoeringsprogramma duurzaamheidsbeleid € 276.000. In onderstaande tabel is uiteengezet waarvoor we dit restantkrediet willen inzetten. Het deel van het restantkrediet wat niet is benodigd voor de jaarschijf 2021 wordt toegevoegd aan bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds.

Op dit moment is er in de exploitatiebegroting geen budget voor duurzaamheid beschikbaar. Omdat duurzaamheid afgelopen jaren toch echt een structurele taak is geworden voor gemeenten willen we voorstellen om hiervoor vanaf 2022 € 35.000 exploitatiebudget beschikbaar te stellen voor educatie, communicatie en algemeen werkbudget. Het krediet bewustwording duurzaamheid groot € 19.000 wat bij de begroting 2021 is vrijgegeven kan hiermee komen te vervallen.

Verder zijn een aantal zaken als p.m. benoemd omdat we hier op dit moment nog geen inschatting van kunnen maken. Wanneer dit meer concreet is zullen we bij de raad hiervoor krediet/budget aanvragen.

Budgettering 2021

Thema/subthema	Acties	Budget 2021			Toelichting
		Nieuw krediet	Dekking middels bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds	Dekking middels restantkrediet uitvoeringsprogramma duurzaamheid (€ 276.000 per 1.1.2021)	
ENERGIE					
Gemeentelijk vastgoed	Verduurzamen faciliteiten gemeentehuis			€ 42.000	
Gebouwde omgeving	RES 1.0			€ 5.000	
Gebouwde omgeving	Energiereductie & zon-op-dak		€ 150.000		Jaarlijks € 250.000 totaal beschikbaar
Gebouwde omgeving	Adviseur energiereductie & zon-op-dak		€ 14.000		Jaarlijks € 250.000 totaal beschikbaar
Gebouwde omgeving	Haalbaarheidsstudie professionalisering KempenEnergie			€ 25.000	
Gebouwde omgeving	Energieloket bij Energieke Regio			€ 4.167	Totaalbudget van € 12.500 verdeeld over 3 partijen
Mobiliteit	Ontwikkeling 2-jaarlijkse integrale visie laadinfrastructuur & plaatsingsbeleid			€ 30.000	
Mobiliteit	Werkgeversaanpak stimulering alternatieve vervoersmiddelen				Subsidieaanvraag via Metropoolregio, waarschijnlijk geen eigen investering voor benodigd
Landbouw	Integrale werkgroep verduurzaming landbouw			€ 2.000	

Budgettering 2021

Thema/subthema	Acties	Budget 2021			Toelichting
		Nieuw krediet	Dekking middels bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds	Dekking middels restantkrediet uitvoeringsprogramma duurzaamheid (€ 276.000 per 1.1.2021)	
AFVAL EN MATERIALEN					
	Onderzoek realisatie Kringloopwinkel			€ 15.000	
KLIMAATADAPTATIE					
	Alle acties om te komen tot een uitvoerings- en investeringsagenda klimaatadaptatie			€ 60.000	
	Klimaatportaal Zuidoost Brabant			€ 14.100	
ALGEMEEN					
Communicatie	Educatie- en communicatieplan opstellen en uitvoeren				Krediet bewustwording duurzaamheid € 19.000 reeds beschikbaar gesteld
Communicatie	Toekomststoel			€ 725	
Monitoring & bijsturing	Subsidieadvies			€ 10.000	Benodigd in planvormingsfase
	Werkbudget			€ 15.000	
	Restant 2021			€ 53.008	Wordt toegevoegd aan bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds
TOTAAL			€ 164.000	€ 276.000	

Budgettering 2022

Alle bedragen, exclusief overige kredieten die al zijn vrijgegeven in eerder begrotingen, worden verwerkt in de voorjaarsnota 2022 en de begroting 2022.

Thema/subthema	Acties	Budget 2022			Toelichting
		Nieuw krediet	Dekking middels bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds	Structureel	
ENERGIE					
Gebouwde omgeving	TVW: Realisatie wijkuitvoeringsplan(nen)	€ p.m.			Krediet TVW
Gebouwde omgeving	Energiereductie & zon-op-dak		€ 150.000		Jaarlijks € 250.000 totaal beschikbaar
Gebouwde omgeving	Adviseur energiereductie & zon-op-dak		€ 18.000		Jaarlijks € 250.000 totaal beschikbaar
Gebouwde omgeving	Professionalisering Kempen Energie			€ p.m.	
Grootschalige duurzame energie opwekking	Geluidswal A67	€ p.m.			Los raadsvoorstel
AFVAL EN MATERIALEN					
	Realisatie Kringloopwinkel			€ p.m.	
KLIMAATADAPTATIE					
	Uitvoering geven aan uitvoerings- en investeringsagenda	€ p.m.			Gedeeltelijk te financieren vanuit impuls gelden klimaatportaal (nog aan te vragen)
	Klimaatportaal Zuidoost Brabant	€ p.m.			
ALGEMEEN					
Communicatie	Educatie- en communicatieplan uitvoeren			€ 20.000	Bewustwording duurzaamheid
	Werkbudget			€ 15.000	
TOTAAL		€ p.m.	€ 168.000	€ 35.000	

Budgettering 2023–2025

De financiële benodigdheden die reeds op het vizier zijn. Bij toelichting staan de jaren waarvoor het budget wordt voorzien. Bijvoorbeeld 2023-2025: het budget is dan het totaal van deze drie jaren.

Thema/subthema	Acties	Budget 2023-2025			Toelichting ⁵
		Nieuw krediet	Dekking middels bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds	Structureel	
ENERGIE					
Gebouwde omgeving	Bijdrage leveren aan opstellen RES 2.0 & 3.0	€ 10.000			
Gebouwde omgeving	TVW: Realisatie wijkuitvoeringsplan(nen)	€ p.m.			Krediet TVW 2023-2025
Gebouwde omgeving	Energiereductie & zon-op-dak		€ 300.000		2023-2024. Jaarlijks € 250.000 totaal beschikbaar
Gebouwde omgeving	Adviseur energiereductie & zon-op-dak		€ 36.000		2023-2024. Jaarlijks € 250.000 totaal beschikbaar
Gebouwde omgeving	Ondersteuning KempenEnergie			€ p.m.	
Mobiliteit	2-jaarlijkse integrale visie laadinfrastructuur & actualiseren plaatsingsbeleid	€ p.m.			2023
Mobiliteit	2-jaarlijkse integrale visie laadinfrastructuur & actualiseren plaatsingsbeleid	€ p.m.			2025
Grootschalige duurzame energie opwekking	Geluidswal A67	€ p.m.			2023-2025
AFVAL EN MATERIALEN					
	Realisatie Kringloopwinkel			€ p.m.	

Budgettering 2023–2025

Thema/subthema	Acties	Budget 2023-2025			Toelichting
		Overige kredieten	Krediet uitvoeringsprogramma	Structureel	
KLIMAATADAPTATIE					
	Uitvoering geven aan uitvoerings en investerings agenda	€ p.m.			Gedeeltelijk te financieren vanuit impulsgelden klimaatportaal (nog aan te vragen) 2023-2025
	Klimaatportaal Zuidoost Brabant	€ p.m.			2023-2025
ALGEMEEN					
Communicatie	Educatie- en communicatieplan uitvoeren			€ 60.000	Krediet bewustwording duurzaamheid
	Opstellen nieuw duurzaamheidsbeleid & uitvoeringsprogramma				
Onvoorzien				€ 45.000	
TOTAAL		€ 10.000	€ 336.000	€ 105.000	